

Εξ όνυχος – Οδύσσεια

ΕΠΟΠΤΕΙΑ
Εξ όνυχος
<https://epopteia.gr/1084/ex-onychos-odyssia/>

Jean-Pierre Vernant

Η Οδύσσεια: ο χρόνος

Οι τελευταίες ραψωδίες επικεντρώνονται στο ζήτημα του χρόνου. Υπάρχουν διαφορετικές χρονικότητες: ο χρόνος του παρελθόντος, ο χρόνος της Τροίας, ο χρόνος στο νησί με την Καλυψώ, ο παρών χρόνος για τον οποίο διαβάζουμε μόνο και μόνο επειδή υφάινεται πάνω σ'ένα προηγούμενο χρόνο.

Πως τελειώνει η ιστορία;

Όλος ο κόσμος γνωρίζει ότι η Πηνελόπη θ' αναγκαστεί να επιλέξει έναν σύζυγο, που τελικά είναι ο Οδυσσεύς της νιότης της. Θα αντιτάξετε ότι δεν είναι πια εκείνος, κι όμως, εκείνος είναι.

Στο τέλος της ημέρας ο Οδυσσεύς και η Πηνελόπη ξαναβρίσκονται στο μεγάλο "σήμα", στο νυφικό κρεβάτι. Μιλούν. Στην αφήγησή του ο καθένας τους λαμβάνει υπ όψιν του το χρόνο, έναν χρόνο που δεν υπάρχει πια αλλά που τον έχει ζήσει. Μεταξύ τους υπάρχει όχι μόνο ένας ιδιαίτερος, προσωπικός τόνος, που δεν τον βρίσκουμε συχνά στα αρχαία κείμενα, μια θέληση να ανακτήσουν όλους τους χρόνους και να τους συνυφάνουν, αλλά επίσης και μια "ομοφροσύνη": το πιο σημαντικό πράγμα ανάμεσα σε μια γυναίκα και στον σύζυγό της, είναι η συμφωνία, η σύμπνοια, η ταύτιση των πνευμάτων, του συστήματος αξιών τους, της εικόνας που έχουν για τη ζωή. Είκοσι χρόνια αργότερα, παρότι τα χέρια είναι πια γερασμένα και τίποτα δεν είναι πια το ίδιο, η βαθειά συμφωνία αυτών των δύο ανθρώπων υπάρχει ακόμα. Στο τέλος της ιστορίας, ο χρόνος της αρχής συναντάει το χρόνο του τέλους. Πλαγιασμένοι καθώς είναι ο ένας πλάϊ στον άλλον, ξανακερδίζοντας ο ένας τον άλλον ξανακερδίζει τον εαυτό του.

(Η Οδύσσεια, μτφρ Γ.Ζακοπούλου)